

Čet, 23-9-2021, 12:27:23

T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (3)

Objavljeno: 25. kolovoza 2021.

HR kalendar

- 23. rujna 1992. – ratna zbiljanja
- 23. rujna 1991. – ratna zbiljanja
- 23. rujna 1876. rođen Franjo Horvat Kiš
- 23. rujna 1669. utemeljeno sveučilište u Zagrebu
- 23. rujna 1526. Krsto Frankopan izabran za "regenta i protektora" Hrvatske
- 22. rujna 1993. – ratna zbiljanja
- 22. rujna 1991. – ratna zbiljanja
- 22. rujna 1913. rođen Božidar Kavran

Komentirajte

Kolumne

Telefon

Radi dogovora o priložima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

Gdje počivaju zemni ostatci dr. Ivana Šretera?

U deset nastavaka donosimo priloge o najviše pozicioniranom hrvatskom dužnosniku ubijenom u Domovinskom ratu, pakračkom liječniku dr. Ivanu Šreteru (1951. – 1991.), o tridesetoj obljetnici njegove otmice na barikadi u Kukuruznjaku (18. kolovoza 1991.) i ususret 70. obljetnici rođenja (22. prosinca 1951.). Njegovo tijelo još nije pronađeno.

Potruga nikada ne će prestati

Medu utemeljiteljima i članovima Zaklade „Dr. Ivan Šreter“ istaknuto je djelovanje Marijana Bušića (Antina), danas šezdesetosmogodišnjega umirovljenoga poduzetnika. Rođen je u Lipovljanima, živi u Zagrebu, suprug je i otac dvoje djece, djed četvero unučadi. Ivana Šretera upoznao je još u Pakracu, a nakon dolaska na studij u Zagreb 1972. godine radili su zajednički razne poslove preko studentskoga servisa i bili kao braća. Tijekom Domovinskoga rata bio je u komisiji za pregovore, pokušavajući razmijeniti i doznati bilo koju korisnu informaciju. Svojega najboljega prijatelja Bušić je uvijek zvao jednostavno – Doktorom. Za Portal HKV-a podijelio je sjećanja na brojne zajedničke dane s pakračkim studentom, poslije liječnikom i političarom.

Marijan Bušić (Antin) – Snimio: T. Šovagović

Mučni li Vas pomisao da nije dovoljno učinjeno za dr. Ivana Šretera jer je i trideset godina nakon otmice 18. kolovoza 1991. još nerazjašnjeno gdje su zemni ostatci Vašega prijatelja?

Mučni, normalno da muči. Opet, mnogi smo se potrudili da bude razjašnjeno sve što bi se moglo razjasniti. To je, nažalost, posao koji ovisi o bezbroj čimbenika i ograničenja. Dogodi se dolazak pred zid koji je nemoguće preskočiti, ali i zaobići. O Doktorovoj sudbini mogli bismo doznati samo kada bi netko s druge strane bio spreman govoriti. Takva nema. Razlog je da se radi o krajnje gnusnom činu, zločinu, okrutnom ubojstvu. Oni koji bi znali, a objektivno takvih je malo, naravno da se žele sakriti i distancirati, jer ne žele biti ni na koji način povezani. Ružno je što je prošlo toliko godina, šteta je što nije postignut velik napredak u odnosu na prve dane potrage za njim. Međutim, nema toga nekoga koga bi se moglo okriviti. Dobre volje i dobri ljudi, spremnih u pronalasku, bilo je u izobilju. Nažalost, tu smo gdje jesmo, zasad je tako. Naravno da potraga ne će nikada prestati. Ali protok vremena, umiranje svjedoka, raseljavanje po čitavoj zemaljskoj kugli, sve su to razlozi što je to jako teško i da ne ostavlja preveliku nadu.

Pretraži hkv.hr

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

Pregled nutricioniste

Izrada plana prehrane u odnosu na spol, dob, zdravstveno stanje i tjelesnu aktivnost

Nu3vex n

[Otvori](#)

Poveznice

Snalaženje

smješteni ovisno o sadržaju i rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

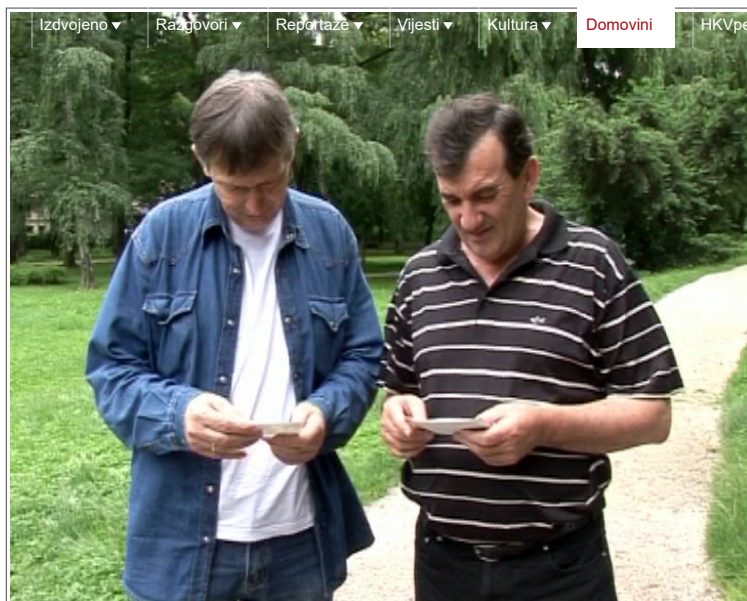
Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

- o Zaboravili ste korisničko ime?
- o Zaboravili ste lozinku?

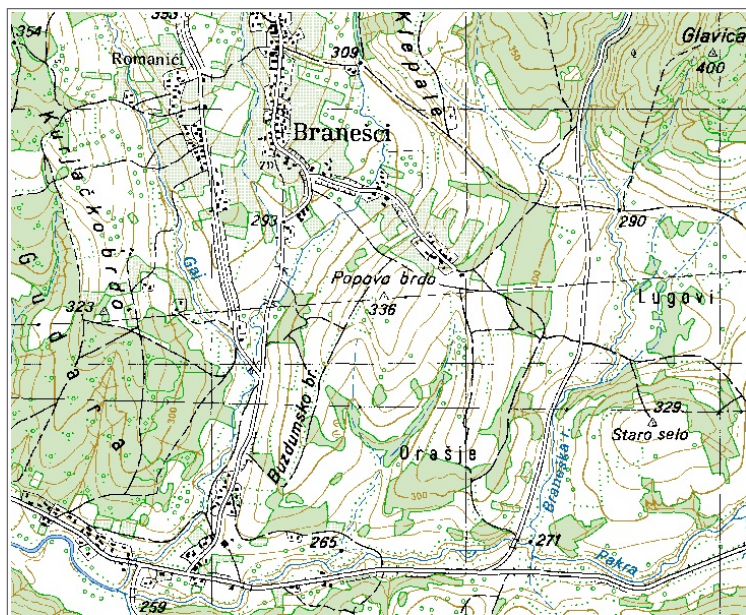

Franjo Šerić i Marijan Bušić (Antin) gledaju fotografije dragoga prijatelja dr. Šretera - iz filma Časnik mirotvorac Dražena Bušića

Svaka dojava ispostavila se neistinitom

Što se sve pokušalo kako bi se otkrilo mjesto završetka Doktorova zemaljskoga života? Smatrate li da su hrvatske državne institucije učinile dovoljno da se razriješiti sudbina nestalih hrvatskih branitelja i civila?

Učinile su što su mogle. Osim doktora Šretera potražujemo gotovo dvije tisuće ljudi, to je čitav mali grad. Sve su to slične sudbine različitih života. Bilo je pokušaja svih mogućih vrsta, provedena su mnoga iskapanja koja su se pokazala kao pogrešna informacija. Još sam u pregovorima tijekom Domovinskoga rata dobio nekoliko crteža i mapa s potencijalnim pozicijama mjesta na kojima je Doktor zakopan. Nažalost, sve se ispostavilo neistinitim.

Zemljopisni položaj mjesta Braješci u kojem je dr. Šreter bio zatočen od 18. kolovoza 1991. godine

Dr. Šreter je najviše pozicionirani hrvatski državni dužnosnik ubijen u Domovinskom ratu. Istaknuto je i prije kako dr. Šreter ne bi dopustio sličnu sudbinu bilo koje osobe da je preživio i imao priliku istražiti.

Riječ je o minimalnom civilizacijskom dosegu da se pokojnika dostojanstveno pokopa. To svatko zaslužuje. Kada se na televiziji pojavi Veljko Džakula i počne pričati o ratnom mirotvorstvu, siguran sam, da je obratna situacija, Doktor bi prvi Džakulinoj majci skinuo s duše svu tu tugu koju je Doktorova majka Danica morala proći. Doktor Šreter jamačno bi znao što se s Džakulom dogodilo, kao što Džakula ne zna što je bilo sa Šreterom. Rat je sam po sebi golema koncentracija boli, tragedija, užasnih sudbina, uništenih života. U konkretnom slučaju sve traje, jer Domovinski rat davno je završio, a mi se nismo pomaknuli od stanja koje je bilo za njegova trajanja.

Veljko Džakula bio je istaknuti vođa pobunjenih Srba na pakračkom području - iz filma Časnik mirotvorac Dražena Bušića

Za rat smo bili nespremni

Zašto su baš na dr. Šreteru „slomljena kola“, kako je specijalist fizijatar postao najtraženija osoba velikosrpskih osvajačkih pokušaja od prvoga dana ožujka do kolovoza 1991.? Je li sama uspostava ogranka HDZ-a u Pakracu bila dovoljnim povodom za neprijateljsko raspoloženje srpskoga življa u Zapadnoj Slavoniji?

Kada se vratimo u vrijeme u kojem se sve dogodilo, treba ustvrditi kako smo uglavnom bili šokirani, konsternirani onim što je manji broj očekivao. Za rat smo bili nespremni. Malotko je očekivao da će prvi susjed zarobljavati susjeda i odvoditi u logore, maltretirati, protjerivati, ubijati. Doktor Šreter jest bio cilj, željena meta neprijatelja. On je osnivač HDZ-a u Pakracu, imenovan je predsjednikom Kriznoga štaba za Zapadnu Slavoniju. Zato i jest završio među prvim žrtvama. Doktor je bio svjestan događanja, ali zbog svoje prirode vjerovao je ljudima. Znao sam ga upozoravati da se čuva i bude oprezan, no on je odmahivao rukom i govorio: „Nisu oni ljudi, više im vrijedim živ nego mrtav. Ako će im itko pomoći, to sam ja.“ Riječ je o ljudima koje je liječio, kojima je odlazio u posjet. Iz prirode tih odnosa očekivao je da će se i oni jednako odnositi prema njemu. Teško je promišljati je li bio u pravu ili krivu. Možda njegova vjera u lokalne ljude i nije bila pogrešna. Sklon sam vjerovati da je bio žrtva ljudi koji su po zadatku stigli s drugih područja u pakrački kraj, da bi upravljali ratom. Na Bučje su svakodnevno sijetali helikopteri JNA. Jedinicu koja je djelovala zvali su Novosadska, ranjenike su prevozili u Vojnomedicinsku akademiju (VMA) u Beograd, zasigurno nisu došli radi mirotvorstva.

Spomen-obilježje za logoraše iz Bučja - iz filma Časnik mirotvorac

Članak Gorana Babića „Jezik na smrt“ iz 28. listopada 1984. godine bio je u „Nedjeljnoj Dalmaciji“ papirnatu poziv na likvidaciju dr. Šretera. U njemu je satkana sva tragedija budućih događanja.

Točno. Živjeli smo u društvenom sustavu i državi gdje su mnogi zbog pjesme o banu Jelačiću završavali u zatvoru. Bila je kruta, nedemokratska, tako je i Doktora snašlo da je morao u zatvor na dva mjeseca jer se dvije riječi nekomu nisu sviđjele.

Zašto je Šreter nepoznat unutar tzv. hrvatskih političkih elita?

Na tom tragu, kako promišljate svjedočanstvo Slavka Degoricije u knjizi „Nije bilo uzalud“ o ulozi Milorada Pupovca u pregovorima glede oslobođenja dr. Šretera?

Uloga Pupovca tada, ponavljam tada, možda i nije bila takva da je mogao išta učiniti. To je sam početak njegova političkoga uspona i na drugoj strani nisu baš bili svi oduševljeni onim što je govorio, nisu se veselili njegovu dolasku.

Bilo bi prelakro uprijeti prst u bilo koga, ali i preneodgovorno. Stvari su davno isplanirane i sasvim su ih drugi ljudi planirali. O većini, nažalost, ne znamo mnogo. Poslije uhićenja u drugim mjestima i Domovini era svaki čovjek dobre volje, kao i gospodin Degoricija, bio je spreman sve napraviti da se završi Doktorovim oslobodenjem. Nisam u stanju procijeniti što je Pupovac mogao učiniti. Pregovarao sam s ljudima na drugoj strani, znam pozicije na kojima su bili i načine njihova djelovanja. Sve i da je Pupovac htio nešto dobro učiniti, sumnjam da je mogao. Vrijeme je bilo konfuzno, mi nismo bili spremni, s druge strane su bili spremni. Ali pustimo Milorada Pupovca. Teže mi je pitanje zašto je Ivan Šreter gotovo nepoznat unutar tzv. hrvatskih političkih elita i njegove stranke. Kada ste čuli da ga se spominje u javnom prostoru? Zašto HDZ nije napravio politički kapital od značenja takva čovjeka u svojim redovima, na kojim su ga to putovima pogubili i kako su si to mogli dopustiti?

Iz pojedinih svjedočanstava stječe se dojam kako je hrvatska strana bila popustljivija kod pregovora. Je li bilo tako?

Sa svoje pregovaračke pozicije, trudio sam se vratiti ljude njihovim kućama i obiteljima te ne trgovati. S druge strane imali vojnu mašineriju, primjerice majora Kontraobavještajne službe (KOS-a) koji nije imao emociju ni za koga. Jednostavno je izvršavao postavljenu zadaću. Za njega su i pregovori bili oblik ratovanja.

Da, uloga obavještajnih služba doima se ključnom i glede uhićenja dr. Šretera?

Mi smo bili premreženi obavještajnim službama. Kada danas pogledate, ratovao je slabo organiziran i (ne)naoružan narod protiv savršeno održavana ratnoga stroja. Njega se na početku nije moglo pobijediti samo emocijama i srcem. To zorno pokazuje slučaj dr. Šretera. Ratni stroj ratuje i ništa ga drugo ne zanima.

Glasoviti govor dr. Šretera ispred pakračke općine 31. svibnja 1991. godine

Doktor bi sve ponovio na istovjetan način

Zar nije paradoksalno da čovjek koji je stalno pozivao na mir i govorio lokalnim Srbima „okanite se tutora“ prođe kao da je huškao i tražio ratovanje? Što je ono najvrjednije što nam je u oporuci mučeništvom ostavio dr. Šreter?

Kada bi Doktor bio postavljen pred izbor – spasiti se od cjelokupnoga puta i završetka nasuprot činjenici da imamo svoju državu – on bi izabrao ovo drugo. I ponovio sve na istovjetan način, ponio svoj križ i podnio svoju žrtvu. Postoje vrijednosti u koje je bezuvjetno vjerovao, ideali koje je imao, kojima se posvetio. Vjerovao je da unatoč svemu možemo ostvariti državu.

Što je, osim grobnoga mjesta, ostalo manje poznato o „časniku mirotvorc“?

On je bio jedan od onih ljudi kojima drugi ljudi imaju veće mjesto u životu od njih samih. Prosječan čovjek sve mjeri dujinom vlastitoga života, a i vrjednuje time koliko utječe na njegov život. Ovi drugi, kao dr. Šreter, vodili su računa o svemu. Sjećam se kada me jednom prilikom ukliješio živac u kralježnici. On je preko telefona počeo dijeliti savjete, a ja mu rekoh: „Pusti priču, spremi alat u torbu i dođi.“ I tako je on napravio, sjeo u Pakracu u automobil, došao u Zagreb, dao mi blokadu i za dva sata prohodao. Gdje god ga je tko trebao, on bi se ondje našao. U studentskim danima uvijek je u sobi imao skuhan lonac graha, tko god bi naišao, sve je bilo spremno. A za sv. Nikolu uvijek bi organizirao da sva djeca njegovih prijatelja dobiju prigodne darove. I u sitnim i u krupnim stvarima razmišljao je o drugima i brinuo se za njih.

Obitelj Bušić s dr. Ivanom Šreterom

Kako još snažnije očuvati sjećanje na životno djelo dr. Šretera?

Važna su sjećanja, osobito na osobe koje su bile iznadprosječne, stvarna vrijednost koju smo imali. Svime što su radili, govorili i živjeli zaslužili su barem to da ih se ne zaboravi. Važno je i da mladi ljudi znaju kako je u stvaranju hrvatske države bilo onih koji su apsolutno sve podredili drugima i živjeli tako da nikakav svoj interes ne guraju ispred općih interesa. I valja postavljati pitanje gdje smo mi u odnosu na njih i svakako ih sačuvati u kulturi narodnoga sjećanja.

Može li se učiniti još više, aktivnije, vidljivije, izraženije?

Što god napravili da očuvamo sjećanje, ne možemo mu uzvratiti veličinom onoga što je on davao i na kraju dao svojim životom. Ne postoji previše, uvijek ćemo premalo govoriti, sjećati se, komemorirati, imati u svijesti – jer, nema te mjere kojom možemo ustvrditi: Sad smo mu nečim uzvratili. Nismo. Uvijek ćemo mu ostati dužni.

Utemeljitelji Zaklade „Dr. Ivan Šreter“ - Marijan Bušić Antin stoji drugi s lijeve strane, uz Marijana Bušića Franjina u sredini koji je niz godina vodio Zakladu

Svatko od nas može Hrvatsku činiti boljom

I što bi, zaključno, Vaš dragi prijatelj rekao o 30. obljetnici samostalne hrvatske države, njezinoj strukturi, suverenosti, samostalnosti, usklađenosti s europskim integracijama?

Rekao bi: Tu je, naša je, uspjeti smo. No nije onakva kakvu smo htjeli i za kakvu smo se borili. Jasno, brojni su razlozi tomu. Ali najvažnije je da smo ju postigli. U nacionalnom korpusu često se jave osobe koje nisu svjesne važnosti imanja vlastite države. Svakoga dana, svatko od nas može Hrvatsku činiti boljom. Volimo se žaliti na političare, na okolnosti, na međunarodnu zajednicu, na Srbe, na masone, na bilo što, a realnost je da je država točno onakva kakvi smo mi.

Sve stoji, samo je pitanje – tko smo to mi?

(nastavlja se)

Tomislav Šovagović

Napomena: Dopuštenje za objavu arhivskih fotografija (u vlasništvu Zaklade "Dr. Ivan Šreter") dobio je autor priloga isključivo za Portal HKV-a.

Članak je dio niza „Tragom dr. Ivana Šretera“, a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2021. godini Agencije za elektroničke medije.

AGENCIJA ZA
ELEKTRONIČKE
MEDIJE

Povezano:

- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (1)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (2)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (4)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (5)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (6)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (7)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (8)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (9)
- T. Šovagović: Tragom dr. Ivana Šretera (10) - svršetak

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

**Ivan Penava:
Kandidat će se za ...**

2 days ago · 45 comments

"Želio bih da ima više kandidata" Saborski zastupnik i vukovarski ...

**I. Bekavac: Liliputanci,
podoficiri i porfirijanci**

2 days ago · 3 comments

Trideset godina nakon uspostave hrvatske države u ovdašnjem javnom ...

**H. Hitrec: Ljubav je
pobijedila, koalicija ...**

3 days ago · 18 comments

Ljubav je pobijedila, koalicija ostaje stabilnom. Balansirajući, kako reče ...

**T. Šo
dr. Iv**

5 days

Život u Njegov nije pc